

Asukasviesti 2

2016

Marja Kuuteri-Kallio, Pirkanmaan Martat ry:

**”Raha-asiat
vaativat
suunnittelua”**

Pääkirjoitus

VTS-kotien toiminnan vaikuttavuus

Tampereen Vuokratalosäätiö pystyi vuonna 2015 hyvin toteuttamaan yleishyödyllisyyttään ja asuntopoliittisia tavoitteitaan asuntotuotantoa lukuun ottamatta. Vuokrataso on pysyvästi markkinoita edullisempi ja asukasvalinta tapahtuu asunnonhakijoiden asunnon tarpeen perusteella.

Asuntojen vuokrat vaihtelevat voimakkaasti niin Suomessa kuin Tampereellakin. Tärkein määrittävä tekijä vuokratason on asunnon sijainti; kaupungin keskustassa on kalliimpaa kuin keskimäärin lähiössä.

VTS-kotien vuokrat ovat keskimäärin 10 prosenttia edullisempia kuin vastaavat vapaarahoitteiset vuokrat Tampereella. Tämä tarkoittaa asukkaalle yli yhden kuukauden vuokraetua vuodessa. Lisäetua asukkaille on myös se, että asunnot vuokrataan asunnontarvisijoille asunnontarpeen perusteella. Nämä asukasedut ovat VTS-kotien toiminnan perusta.

Syy VTS-kotien edullisempaan vuokratason ei ole edullisempi rahoitus, vaan voittoa tavoittelematon liiketoimintaperiaate, yleishyödyllisyys. Siihen olemme pysyvästi sitoutuneet.

Hyvinä pysynyt käyttöaste, vähentynyt asukasvaihtuvuus, rakentamisen vähäisyys ja riittävä asuintalovaraus paransivat VTS-kotien vakavaraisuutta siten, että tulevaisuuden investoinnit uustuotantoon ja perusparannukseen ovat hyvin toteutettavissa.

Asukasvaihtuvuus laskee edelleen, vaikka vuokra-asuntotarjonta

yleisesti kasvoi Tampereen seudulla. Jo useamman vuoden jatkunut myönteinen kehitys on ollut uskoakseni seurausta pitkäjänteisestä asukastyöstä, jonka avulla olemme oppineet tunnistamaan asiakastarpeet entistä paremmin ja kohdentamaan kehitystyön oikeisiin asioihin, vaikka kokonaisasiakastytyväisyys ei olekaan toivotusti parantunut. Keskittyminen omaan asiakasryhmään on ollut tuloksellista.

Asukkaiden kouluttaminen ja yhteistoiminnan tukeminen on ollut VTS-kotien pitkäaikainen linjaus. Koulutus ja yhteistyön mahdollistaminen on helpottanut asukkaiden ja VTS-kotien keskinäistä kommunikointia ja omakustannuseriaatteen soveltamista. Osallistuminen asioiden valmisteluun on lisännyt yhteiskuuluvuutta ja vastuuta omasta talosta ja asumisesta.

Erytisryhmien onnistunut asuminen on yksi VTS-kotien painopisteistä. Satsaukset asumisneuvontaan ja sosiaaliseen isännöintiin ovat tuottaneet hyvää tulosta, ei vain asianomaisten asukkaiden osalta, vaan koko talon asukaskunnan osalta.

Asukastoiminnan voiman osoitus ja huippuhetki on VTS-kotien lapsille, nuorille ja perheille suunnattu Särkänniemi-päivä, joka järjestetään jo neljättä kertaa 11.6.2016. VTS-kodit tekee työtä, jolla on merkitystä.

Ahto Aunela, toiminnanjohtaja

Hallituksen puheenjohtajalta

Provisiota ei voi periä takautuvasti

Säätiön hallituksen kiiri suruviesti. Pitkäaikainen hallituksen jäsen Nasib Erkan on menehtynyt vakavan sairauden uuvuttamana.

Muistamme Nassea lämmöllä. Hän oli ahkera kehittäjä. Muistan kuinka Nassen kanssa vuoden verran kokoonnuimme viikoittain ennen työhönmenoa toiminnanjohtaja Aunelan työhuoneessa pohtiaksemme miten ja miltä pohjalta perustaisimme säätiön oman kiinteistöpalveluyhtiön. Aika on näyttänyt, että se oli oikea päätös.

Nassella oli kyky nähdä "pitkälle". Hänellä oli myös aina hauska juttu tai tarina kokouksen piristykseksi. Yhteistyö Nassen kanssa oli mutkatonta. Hän arvosti asukkaita ja näki VTS-kotien toiminnan tärkeyden. Yhteydenpito hänen hallitustyöskentelynsä päättymisen jälkeen jatkui, milloin kahvilla hallissa ja myöhemmin puhelimesta.

Kertaus on opintojen äiti. Säätiön hallitus ja johtoryhmä päättivät päivittää "tietokantansa" kaksipäiväisessä seminaarissa. Sysäksen antoi halu selvittää mitä uusi säätiölaki mahdollisesti vaikuttaisi Vuokratalosäätiöön. Ei suuria, eikä ainakaan periaatteellisia muutoksia.

Säätiö on yleishyödyllinen ja sen perustamisvaiheessa kirjatut perusteet ovat yksiselitteiset: "Säätiön tarkoituksena on hankkia asuntoja mahdollisimman edullista vuokraa vastaan vähävaraisille, lapsiperheille, invalideille sekä nuorille pareille tai muuten sosiaalisesti erityisessä asunnontarpeessa oleville henkilöille, joilla on vaikeuksia

vuokrata tarvetta vastaavaa asuntoa." Lisäksi: "Säätiön tarkoituksena ei ole tuottaa toiminnallaan siihen osallisille taloudellisia etuja, vaan yleishyödyllisessä tarkoituksessa vuokrata asuntojaan 1 momentissa tarkoitettuille henkilöille mahdollisimman edullista vuokraa vastaan."

Rimpulemiseni sitä vastaan, että kaupunki ryhtyisi takautuvasti perimään provisiota lainataukuksistaan, johtuu juuri tästä. Koska niistä ei ole aikanaan sovittu takauspäätösten yhteydessä, se ei ole mahdollista. Ymmärrän kaupungin talousahdingon, mutta säätiön hallituksen jäsenillä on suuri henkilökohtainen vastuu ja sääntöjen mukaan myös toimitaan. Emme myöskään saa kaupungilta käynnistämisyavustuksia,

kuten esimerkiksi Helsinki antaa vuokrahtioille. Särkänniemi-päivä lähestyy ja kuten olemme huomanneet, on moni muukin vuokranantaja lähtenyt matkimaan meitä. Mikäs siinä, iloa riittää Särkänniemen voimin myös kaikille muillekin jaettavaksi. Mietin kuitenkin, että olisikohan meidän aika pohtia Särkänniemelle jotakin vaihtoehtoa? Hyviä ja lennokkaitakin vinkkejä voi laittaa pohdittavaksi. Niitä odotellessa oikein hyvää kevättä!

Anneli Kivistö, hallituksen puheenjohtaja

VTS
kodit

Maahanmuuttajille etsitään asukaskummeja

Asukastoimikuntien puheenjohtajien kevätkokouksen keskusteluaiheena oli maahanmuuttajien asuttaminen.

VTS-kodit on lupautunut osoittamaan tänä vuonna noin 50 asuntoa myönteisen oleskelulupapäätöksen saaneille maahanmuuttajille tietyin ehdoin. Täysin toisenlaisesta kulttuurista tulevat muuttajat tarvitsevat asunnon lisäksi myös opastusta asumiseen.

VTS-kodit tekeekin tiivistä yhteistyötä sosiaalitoimen ja ELY-keskuksen kanssa. Jokaisen asunnonhakijan asumiskyky arvioidaan ennen kuin hänelle etsitään asunto.

– Vuokrasopimuksen allekirjoittamisen yhteydessä käymme rauhassa läpi järjestyssäännöt ja muuta asumiseen liittyvää asiaa. Paikalla on tulkki, jonka välityksellä on helppo luoda hyvä vuorovaikutus meidän ja asukkaan välille, VTS-kotien asukaskoordinaattori **Jaana Lehtinen** kertoo.

Asukkaita kuullaan

Vuokrasopimus on aluksi määräaikainen. Jonkin ajan kuluttua käydään katsomassa onko huoneistoa hoidettu asianmukaisesti ja samalla varmistetaan asumisneuvonnan riittävyys.

– Yritämme löytää keinoja miten sopeuttami-

Pienryhmissä käytiin läpi hyviä ja huonoja kokemuksia maahanmuutosta. Hyviä löytyi enemmän.

nen saataisiin onnistumaan mahdollisimman hyvin. Tämä on haastava tehtävä, josta haluamme kuulla asukkaitamme mielipiteitä, VTS-kotien toiminnanjohtaja **Ahto Aunela** toteaa.

Toiveena on löytää VTS-kotien asukkaiden joukosta asukaskummeja, jotka opastaisivat uudet tulokkaat talon tavoille.

– Asukaskummeista on hyviä kokemuksia Suomesta ja muualta Euroopasta. On iso apu, kun joku kertoo miten tärkeää on huomioida esimerkiksi pyykkituvan käyttöohjeet ja hiljaisuusajat, ettei suotta joudu silmätikuksi kotitalossaan, asiakaspalvelupäällikkö **Reijo Jantunen** sanoo.

Asukastoimikuntien puheenjohtajien mielestä asukaskummitoiminta on hyvä ajatus. Pienryhmissä asiaa käsitellyt kokousväki uskoi, että asuttaminen onnistuu hyvin, kunhan VTS-kodit tiedottaa asiasta aktiivisesti ja puuttuu nopeasti mahdollisiin ongelmiin.

– Hervannassa on taloja, joissa asuu paljon maahanmuuttajia, eikä siellä ole ollut juuri mitään häiriöitä. Ainoastaan se joitakin vaivaa, että he ovat liian tuttavallisia; tuovat ruokaa, halaavat eivätkä päästä livahtamaan ohi ilman kuulumisten vaihtoa, puheenjohtajat tiesivät kertoa.

Kokouksessa todettiin, että asukaskummien joukossa olisi hyvä olla sekä suomalaisia että jo Suomeen kotoutuneita maahanmuuttajia.

Asukasviesti

- Tampereen Vuokratalosäätiö
 - Vilusen Rinne Oy
 - VTS Kiinteistöpalvelu Oy
- Toukokuu • 2 • 2016

- Painos 9.300 kpl
- Julkaisija
Tampereen Vuokratalosäätiö
- Päätoimittaja Ahto Aunela
- Toimitustyö Reijo Jantunen ja Hybridiviestintä Effet Oy
- Taitto Hybridiviestintä Effet Oy

- Paino Hämeen Kirjapaino Oy 2016
- Seuraava lehti ilmestyy syyskuussa 2016
- Aineistojen tulee olla toimituksella viimeistään 12.8.2016

40141-0209
Painotus
HÄMEEN KIRJAPAINO OY

Terveisiä saksalaisilta vuokramarkkinoilta!

Murikassa järjestetyssä asukastoimikuntien seminaarisessa kurkistettiin minkälaista vuokra-asuminen on Saksassa. Vuokralaiset ry:n toiminnanjohtaja Anne Viita tiesi kertoa, että saksalainen ottaa muuttaessaan tiskipöydän mukaansa ja riitelee vuokranantajan kanssa pienimmistäkin naarmuista.

■ SUOMALAISISTA noin 30 prosenttia asuu vuokralla, kun Saksassa sama luku on peräti 54 prosenttia. Sikälinen vuokrataso vaikuttaa suomalaisesta hämmästyttävän edulliselta, mutta hintaeroon löytyy selkeä syy: asuntojen hyvin erilainen varustelutaso.

– Saksassa huoneisto vuokrataan yleensä ilman mitään kalusteita. Asukas tuo muuttaessaan esimerkiksi tiskipöydän, jääkaapin, liedin, vaatekaapit, lattiapinnoitteet ja kylpyhuonekalusteet. Tämä johtuu siitä, että saksalaiset haluavat asua itsensä näköisesti, **Anne Viita** sanoo.

– Ongelmana tietysti on toimivatko samat kalusteet asukkaan seuraavassa asunnossa. Jos eivät, niin silloin hänen täytyy yrittää myydä ne joko asunnon omistajalle tai seuraavalle vuokralaiselle.

Huoneiston kunto syynätään tarkasti

Huoneiston kunto dokumentoidaan huolellisesti aina vuokralaisen vaihtuessa.

– Saksassa tehdään erittäin tarkat huoneistokatselmuksot. Olen ollut mukana seuraamassa kuinka asunnon omistaja videokuvasi seinät, kirjoitti ylös kaikki naarmut ja lopputuloksena

Anne Viita toi VTS-kotien asukastoimikunnille kuuluisia Euroopan vuokramarkkinoilta. Yksi asia yhdistää kaikkia kasvukeskuksia, niin Tampereetta kuin Berliiniä: asuminen on liian kallista. – Suurella osalla suomalaisista menee asumiseen reilusti yli puolet käteen jäävästä ansiotulosta. Sitä ei voi sanoa kohtuuhintaiseksi asumiseksi.

oli 20-sivuinen, hyvin yksityiskohtainen ”nari-lista”, Anne Viita kertoo.

– Sellainen tarvitaan, sillä Saksassa riidellään molemmien puolien huoneistojen kunnosta. Sekä vuokranantajat että vuokralaiset ovat hyvin pedantteja.

Asukas vastaa lämmityksestä

Saksassa vuokra määräytyy eri tavalla kuin

Suomessa.

– Siellä puhutaan kylmästä ja kuumasta vuokrasta. Kylmäsisältää muun muassa osuuden talon jätehuolto- ja siivouskuluista, vakuutus- ja sähkömaksuista sekä hissinkäytöstä. Lämpimään vuokraan kuuluu myös lämmitys.

Kaukolämpöalassa asuva suomalainen ei arvaakaan, miten koleaa saksalaisessa kerrostalossa voi talvella olla. Sähkö on kallista, joten asuntoja ei lämmitetä yhtä lämpimiksi kuin meillä. Asukkaat huolehtivatkin tarkasti ikkunoidensa

Vuokrat karkaavat käsistä

Yli 80 miljoonan asukkaan Saksassa on valtavat asuntomarkkinat. Ne kiinnostavat myös ulkomaisia pääomasijoittajia, jotka ostavat asuinrakennuksia ja myyvät tai vuokraavat asunnot kovalla hinnalla uusille asukkaille.

– Tämä on johtanut siihen, että etenkin Berliinissä asumisen hinta on karannut käsistä. Vuokrat ovat nousseet viidessä vuodessa lähes 40 prosenttia ja asuntojen hinnat ovat tuplautuneet. Siksi Berliiniin ja myös joihinkin muihin kasvukeskuksiin on asetettu vuokratkatto, joka estää yli kymmenen prosentin vuokrankorotukset vuokralaisen vaihtuessa, Anne Viita kertoo.

Ulkomaiset omistajat häiriköivät myös ruotsalaisia asuntomarkkinoita.

– Ruotsissa on kerrostaloja, jotka kulkevat kiinteistösiirtäjältä toiselle. Omistajat vaihtuvat ja vuokrat nousevat, mutta kukaan ei huolehdi kiinteistön ylläpidosta ja hoidosta.

Vastaavia esimerkkejä löytyy jo Suomestakin.

– Jyväskylässä uusi omistaja melkein tuplasi ostamansa vuokralalon asukkaiden vuokran. Tästä ei mennyt kuin puoli vuotta, kun talo sai jo seuraavan omistajan, joka teki jälleen vuokrankorotuksen.

Anne Viita seuraa vuokramarkkinoiden kehitystä huolestuneena.

– Ulkomaiset omistajat ostavat entistä enemmän vapautuvaa aravakantaa ja muita kiinteistöjä myös Suomesta. Tämä toimintamalli tulee olemaan vuokralaisten kannalta erittäin huono, Viita varoittaa.

Hänen mielestään on ehdottomasti parempi vaihtoehto, että vuokranantajina on kotimaisia yhtiöitä.

– Ne kun eivät halua tulla leimatuksi huonoksi vuokranantajaksi näin pienessä maassa. Tarvitsemme nyt hyvää asuntopolitiikkaa, jotta asunnot pysyvät suomalaisissa käsissä.

tiivistämistä.

– Saksassa on huoneistokohtaiset lämmitysjärjestelmät ja useimmiten asukas maksaa lämmityksen itse. Ongelmana on, että köyhimmillä perheillä ei aina ole siihen varaa ja asunto voi siksi jäädä lämmittämättä. Vähävaraisille asukkaille on nyt alettu myöntää lämmityskuluihin tarkoitettua asumistukea, jota voi hakea kylminä talvina.

Asukastoimikuntien seminaarissa puhuttiin tällä kertaa taloudesta ja vuokrasta. VTS-kotien aktiivit saivat hyvän tietopaketin molemmista aiheista – ja vatsansa kylläiseksi, kuten Murikan kokouksissa on tapana.

Asukastoiminta pitää vuokrat kurissa

Murikassa pohdittiin, miten VTS-kotien vuokrat saadaan pysymään edullisina ja minkälaiset mahdollisuudet asukkailla on vaikuttaa vuokratason.

■ MITÄ pienemmiksi VTS-kotien kulut onnistutaan nipistämään, sen edullisempaa asuminen on. Jokainen voi siis auttaa pitämään vuokrat kohtuullisina.

– Korjauskuluihin vaikuttaa miten kukin kiinteistössä asuu. Asukkailla on mahdollisuutta vaikuttaa myös jättekuluihin, kun jätteet lajitellaan niille tarkoitettuihin jätteastioihin, talouspäällikkö **Isto Jortikka** sanoo.

Taloissa järjestettävät talkoot tuovat jonkin verran kustannushyötyjä, mutta niillä kuten kaikella muullakin asukastoiminnalla on suurempikin merkitys.

– Mitä enemmän talossa on yhteistä toimintaa, sitä helpommin asukkaat saavat naapureista kavereita ja tukiverkkoja kotitaloonsa. Silloin kynnys muuttaa muualle nousee ja asumisajat pitenevät, asiakaspalvelupäällikkö **Reijo Jantunen** kertoo.

Tähän tähdätään VTS-kotien aktiivisella asukastoiminnalla. Sen on todettu luovan taloon hyvää yhteishenkeä ja vähentävän selvästi asukkaiden kokemaa yksinäisyyden tunnetta. Ja kun asukkaat viihtyvät, heillä ei ole tarvetta muuttaa.

– Yhden asunnon asukkaiden vaihtuminen maksaa VTS-kodeille keskimäärin 3 000 euroa. Summa koostuu muun muassa asunnon korjaus- ja markkinointikustannuksista ja tyhjiillään olosta. Poismuuttojen vähentäminen onkin yksi tehokkaimpia tapoja pitää vuokrat edullisina, ja tähän voivat kaikki asukkaat vaikuttaa, Jantunen painottaa.

Säästöjä on jo syntynyt

Oman kotitalon hyvän hengen ylläpitäminen on helppoa. Naapureiden tervehtiminen on jo hyvä alku ja mitä enemmän talosta osallistuu asukkaita yhteiseen toimintaan, sen tiiviimpi yhteishenki sinne muodostuu.

– Asukkaiden vaihtuvuus on jo vähentynyt ja asumisajat pidentyneet niin, että olemme saaneet merkittäviä kustannussäästöjä. Vuonna 2012 ulkoinen vaihtuvuus oli 18,16 prosenttia ja vuonna 2015 se oli 15,83 prosenttia. Tämä saavutettu erotus tarkoittaa peräti 550 000 euron kustannussäästöä vuodessa, Jantunen toteaa.

Marja Kuuteri-Kallio suosittelee seuraamaan Satokausikalenteria (www.satokausikalenteri.fi), joka sisältää yli 150:n kasviksen satokaudet. Sen avulla on helppo valita joka kuukausi hedelmät, marjat, juurekset ja vihannekset, jotka ovat juuri sillä hetkellä maukkaimmillaan ja edullisimmillaan.

Kotiruoan KOKKAILU on tehokas säästökonsti

Asukastoimikuntien seminaarissa Murikassa pureuduttiin talousasioihin myös henkilökohtaisella tasolla. Pirkanmaan Martat ry:n toiminnanjohtaja Marja Kuuteri-Kallio painotti, että talouden hallinnan lähtökohdat ovat suunnittelu ja harkinta.

■ RAHA-ASIAT pitäisi aina suunnitella, mutta moni kokee sen vaikeaksi. Usein taustalla on pelko sen tosiasian myöntämisestä, että ei voikaan hankkia mitä haluaa.

– Talouden suunnittelu tuo turvallisuuden tunnetta, kun tietää, että rahat riittävät tarvittavaan. Suunnittelu kannattaa aloittaa kirjaamalla kahden kuukauden ajan minne rahat menevät. Tässä on oltava itselleen rehellinen, älä siis arvioi tuloja yläkanttiin tai vähättele menoja, **Marja Kuuteri-Kallio** sanoo.

Marttojen nettisivuilta (www.martat.fi/rahat/talouden-suunnittelu) löytyy kirjanpito- ja budjettilomakkeita menojen kirjaamisen avuksi. – Usein jo pelkkä menojen kirjaaminen aiheuttaa sen, että rahaa jääkin yllättäen säästöön. Kyllähän kaikki tietävät mitkä ovat niitä turhia ostoksia.

On hyvä olla hintatietoinen

Suunnitelmallinen taloudenpito sisältää budjetoinnin lisäksi muun muassa sähkö-, vakuutus-, laina- ja teleoperaattorisopimusten säännöllisen kilpailuttamisen sekä verotustietojen tarkistamisen.

– Varautuminen, säästäminen ja hintatietoisuus olivat itsestäänselvyksiä aiemmille sukupolville, mutta tämän päivän ihmiset eivät ole niissä kovin hyviä. Ostokäyttäytymisessä

Martan vinkki:
Kaurapuuro on edullinen ja hyvä välipala niin lapsille kuin aikuisille. Tarjoile puuro marjojen tai hedelmien kera.

näkyä ajanhenki eli kaupakeskuksiin lähdetään ”katselemaan”, vaikka ei olisi ostotarpeita, Marja Kuuteri-Kallio on huomannut.

– Nuoret eivät aina tiedä edes paljonko heillä on rahaa tilillä. He eivät ymmärrä miten isoja ongelmia maksuhäiriöistä seuraa.

Kuuteri-Kallio neuvoo maksuvaikeuksiin joutunutta ottamaan velkojaan yhteyttä jo ennen laskun eräpäivää ja sopimaan maksusuunnitelmasta. Usein eräpäivästä pystyy neuvottelemaan ja näin välttyä maksuhäiriömerkinnältä.

Älä katsele kokkiohjelmiä

Jos rahat eivät riitä, niin silloin on pienennettävä menoja.

– Ota kirjanpito avuksi, hanki vain mitä todella tarvitset ja valitse halvemmat vaihtoehdot. Esimerkiksi vaatemenoiissa voi säästää paljonkin kirputoreja käyttämällä.

Yksi tehokkaimmista keinoista pienentää päivittäismenoja on suunnitella viikon ruokalista, käydä kaupassa ostoslistan kanssa vain kerran tai kaksi viikossa ja tehdä ruoka itse.

– Perusraaka-aineet ovat halvimpia, joten on järkevää opetella tekemään tavallista suomalaista kotiruokaa. Reseptejä löytyy netistä vaikka kuinka paljon. Kokkiohjelmiä sen sijaan ei kannata seurata, sillä ne ohjaavat tekemään kalliita erikoisuuksia.

Tulossa entistä ENEMMÄN TAPAHTUMIA

■ VTS-KOTIEN tavoitteena on luoda joka taloon hyvä me-henki. Siksi asumisviihtyvyyteen panostetaan entistäkin voimakkaammin.

Tästä on hyvä esimerkki Käräjätörmän alue, jota VTS-kodit on kehittänyt aktiivisesti. On lastenhoitopalvelua, oma korttelitalkkari sekä entistä ehommat pihat. Talojen kerhotiloja on muutettu asukastuvaksi ja verstaaksi, ja kohta valmistuu komea kuntosali, jonne asukkaat kulkevat sähköisillä avaimillaan. Ilmaiseksi totta kai.

– Panostus tulevaisuuteen on vaatinut jonkin verran rahaa, mutta sijoituksesta on jo saatu moninkertainen hyöty. Asukkaat viihtyvät ja poismuutto on vähentynyt huomattavasti, VTS-kotien asiakaspalvelupäällikkö **Reijo Jantunen** sanoo.

Käräjätörmä 4:n asukastoimikunnan puheenjohtaja **Raimo Heinisuo** kertoo hyvän esimerkin yhteisöllisyydestä.

– Järjestämme lapsille peli-iltoja, joissa lähes 30 lasta käy pelaamassa biljardia, pingistä ja lautapelejä. Toisinaan kerhohuoneella on myös paistettu pitsaa pelaajille.

Uusi raikas ilme kerhohuoneelle

Asukastoimikuntia kannustetaan ideoimaan kerhotiloille uutta käyttöä ja ilmettä. Sisustus-

neuvoja on uudistanut jo useampia kolkkoja kerhotiloja viihtyisiksi asukastuviksi ja työ jatkuu koko ajan. Viimeksi asukastuvan tupaantuliaisia vietettiin Kalkussa.

– Kerhotilojen käyttöä kannattaa miettiä luovasti. Ja kun suunnittelijan ottaa mukaan, saadaan ihmeitä aikaan pieniinkin tiloihin, Reijo Jantunen lupaa.

Koko talon olohuone houkuttelee järjestämään entistä enemmän yhteistä toimintaa. Sen myötä asukkaat ovat kohdanneet naapureitaan ja saaneet heistä tuttavuuksia, mikä osaltaan lisää talon me-henkeä.

Kolmas sektori kumppanina

Asumisviihtyvyyttä edistetään myös yhteistyössä kolmannen sektorin toimijoiden kanssa. Kumppaneina ovat Pirkanmaan Martat, MLL Tampereen osasto, Setlementtiyhdistys Naapuri ja SPR Hämeen piiri.

– Aktiiviset asukastoimikunnat ovat avainasemassa toiminnan käynnistämisessä. Jos siis haluatte omaan kotitaloonne tapahtumia ja kursseja, jotka eivät maksa teille mitään, niin ottakaa yhteyttä asukastoimikuntaan. Toimikunnat puolestaan saavat lisätietoa meiltä, Reijo Jantunen tiedottaa.

MILTÄPÄ KUULOSTRISI
ruoka- tai puutarhakurssi tai syksyinen sieniluento?

Marttojen kotitalousneuvojat ovat valmiina jakamaan hyviä vinkkejään.

TAI LÖYTYISIKÖ
teidän talostanne osallistujia MLL:n vetämiin piha- ja perinneleikkeihin?

Kalkun viertotie 11:n eli VTS Kalkun Helmen kerhohuone koki tänä vuonna muodonmuutoksen asukastuvaksi. Tupaantuliaisia vietettiin toukokuussa.

VTS
kodit

Rakentaa ja remontoi

VALMISTUNEET

• **Virontörmänkatu 4, julkisivuremontti**
 Julkisivu- ja piharemontti valmistui vuodenvaihteessa 2015–16 joitakin pienimuotoisia pihatöitä lukuun ottamatta.

RAKENNUSVAIHEESSA

• **Pohjolankatu 21, korjaus- ja täydennysrakentaminen**

Pohjolankadun ilme muuttuu, kun vanhan 25:n tontille rakennetaan uusi lisärakennus.

Säätiöllä on tarkoitus omalta osaltaan olla kehityksessä mukana ja täydennysrakentaa Pohjolankatu 21:n tontille, olemassa olevan rakennuksen jatkeeksi uusi pistetalo. Samalla pysäköinti siirretään maanalaiseen pysäköintihalliin. Rakennustyöt ovat hyvässä vauhdissa. Urakoitsijana toimii Pirkanmaan Mestari-Rakentajat Oy. Asukkaat muuttavat uuteen osaan syksyllä 2016.

• **Kuormaajankatu 1–5, Koti kuntoon -remontti**
 Kuormaajankadun Koti kuntoon -remontti on käynnissä. Asunnot remontoitetaan portaattain ja asukkaat muuttavat siksi ajaksi evakkoasuntoihin. Asuntojen lisäksi on tarkoitus kunnostaa mm. piha-alueita, parvekkeet, yhteistiloja tarpeen mukaan sekä rakenteiden painumat. Urakoitsijana on Jatke Oy. Työt valmistuvat kesäkuussa 2016.

• **Kuurosokeiden palvelukeskus**

Hervantaan, Valtaraitin ja Viippulanpolun kulmaan, rakennetaan Suomen Kuurosokeat ry:lle uusi palvelukiinteistö. Kiinteistöön tulee vuokra-asuntoja sekä palveluasuntoja ja palvelutiloja aistivammisille. Hanke on saanut ARA:n avustuksen erityisryhmien asunto-olojen parantamiseen. Urakkakilpailun voitti Lemminkäinen Talo Oy. Työt on aloitettu ja ensimmäiset elementit asennettu. Hanke on ainoa laatuaan Suomessa ja sen on määrä valmistua vuodenvaihteessa 2016–2017.

• **As Oy Atalan Metsätonttu**

Atalan Risson alueelle on nousemassa VTS-kotien ensimmäinen AsOy-muotoinen vuokratalo. Peltäsuonkatu 4:een valmistuvaan taloon tulee 37 asuntoa, joista pienimmät ovat 35 m² ja suurimmat 64,5 m². Kiinteistö rakennutetaan KVR-muotoisena ja urakoitsijana toimii SRV Rakennus Oy. Valmistuminen ajoittuu elokuulle 2016.

• **Satamakatu 17**

VTS-kodit ja Luja Oy voittivat vuonna 2014 järjestetyn Satamakatu 17 tontinluovutuskilpailun. Vanhaan sukatehtaaseen, joka sittemmin on toiminut sosiaalipalvelujen toimisto- ja palvelutiloina, saneerataan

70 palveluasuntoa muistisairaille ikäihmisille sekä tavallisia vuokra-asuntoja. Luja Oy rakentaa myös asunto-osakeyhtiömuotoisia omistusasuntoja omaan hallintaosuuteensa. Maantasokerrokseen on lisäksi tulossa mm. päivittäistavarakauppa. Suunnittelutyö on pääosin tehty ja rakentaminen on aloitettu massiivisilla purkutöillä. Kohteen on tarkoitus valmistua lokakuussa 2018. Palvelukoti on saanut ARA:n 40 prosentin avustuksen muistisairaiden ikäihmisten asumisen parantamiseksi.

SUUNNITTELUSSA OLEVAT UUDISKOHTEET

• **Koukkurannankatu 10**

Vuorekseen on suunnitella VTS-kotien ensimmäinen puukerrostalokohde. Osoitteeseen Koukkurannankatu 10 on tarkoitus rakentaa kaksi neljäkerroksista pistetaloa, joissa on suurimmaksi osaksi pieniä asuntoja, mutta myös muutama perheasunto. Hanke on esitelty Vuoreksen laaturyhmielle ja sille on tarkoitus saada ARA:n hyväksyntä. Rakentaminen alkane syksyllä 2016.

• **Sarvijaakonkatu**

Kalevanrinteen uudelle kaavoitetulle alueelle Sarvijaakonkadun varteen on tarkoitus rakentaa kerrostalo. Samassa yhteydessä rakennetaan maanalainen pysäköintihalli VTS-kotien, NCC:n, Pohjola Rakennus Oy:n sekä YH-Kotien yhteiselle piha-alueelle. Suunnitelmat ovat pääosin valmiit ja urakkakilpailu käydään keväällä 2016. Hankkeen on tarkoitus valmistua syksyllä 2017.

• **Lintuhytinkatu 17**

Hervantajärven uudelle kaava-alueelle on tarkoitus rakentaa 20 asunnon kaksikerroksinen rivitalokohde. Asunnot ovat pääosin perheasuntoja. Suunnitelmat ovat valmiit ja urakkakilpailu käynnissä. Rakennustyöt on tarkoitus aloittaa kesällä 2016 ja valmistuminen ajoittuu kesälle 2017.

• **Kolunkatu 1, uudelleenrakentaminen**

Annalan II-vaihe on tarkoitus aloittaa Kolunkatu 1:stä. Koska I-vaiheen jälkeen ei perusparannusta saatu millään muotona taloudellisesti kannattavaksi, on ratkaisuna purkaa vanha kiinteistö ja rakentaa tontille huomattavasti enemmän asuntoja käsittävä kiinteistö. Suunnittelijoina jatkavat I-vaiheen suunnittelijat. Purkamiselle on saatu sekä kaupungin että ARA:n suostumus. Hankkeesta on pidetty jo yksi asukasinfo Annalan asukkaalle, jossa on käsitelty mm. nykyisten asukkaiden siirtymistä joko uuteen tai evakkoasuntoon rakentamisen ajaksi. Suunnittelutyö on aloitettu ja tarkoitus olisi päästä rakentamaan vuodenvaihteessa 2016–2017.

SUUNNITTELUSSA OLEVAT REMONTIT

• **Kalkunvuorenkatu 2-4**

Kalkunvuorenkadulla on tarkoitus tehdä normaalia laajempi Koti kuntoon -remontti, jossa tullaan kiinnittämään erityistä huomiota asumisviihtyvyyteen. Pääsuunnittelijaksi on valittu Arsatek Oy, jonka arkkitehdit ovat ennenkin tehneet Koti kuntoon -remontteja. Suunnittelutyö on loppusuoralla ja urakkatarjoukset päästäneen kysymään ennen lomakautta. Rakentaminen alkaa näillä näkymin syyskuussa 2106 ja tapahtuu pääosin taloittain. Asukkaat muuttavat evakkoasuntoihin töiden ajaksi.

MUITA 2016 SUUNNITELTAVIA UUDISKOHTEITA

• **Riipuksenkatu 2**

Riipuksenkadun pysäköintialueelle on tarkoitus rakentaa kaksi pistekerrostaloa Vilusen Rinne Oy:lle. Suunnittelijat on valittu ja suunnittelutyö käynnistetään välittömästi. Rakentaminen päästään aloittamaan vuodenvaihteessa 2016–2017 ja valmistuminen ajoittuu 2018 kesään. Tontille tehdään pysäköintilaitos, jossa on paikat myös Riipuksenkatu 3:n ja 5:n asukkaalle. Väliaikaiset pysäköintipaikat järjestetään Riipuksenkadun lähituntumaan.

• **Niemenranta, Pikkuniemenkatu**

Niemenrantaan on tarkoitus rakentaa säätiölle toinen kohde Pikkuniemenkujalle. Rakennukseen tulee noin 100 asuntoa. Yhteistyökumppanina on Tampereen Seudun Nuorisosasunnot, jonka käyttöön tulee myöhemmin sovittava määrä asuntoja. Suunnittelu aloitetaan vuoden 2016 aikana ja muuttovalmis olisi näin alkuvuodesta 2019.

• **Voionmaankatu 32, Piikahaka**

Raholan entisen perhetukikeskuksen tontille on tarkoitus rakentaa kiinteistö, jossa olisi noin 12 asunnon ryhmäkoti nuorille kehitysvammaisille. Lisäksi suunnitellaan noin 10 "satelliittiasunnon" rakentamista muiden vuokra-asuntojen yhteyteen niille nuorille kehitysvammaisille, joiden itsenäinen asuminen onnistuu siten, että tukea on tarvittaessa saatavilla. Kaikkiaan asuntoja valmistuu kohteeseen noin 60. Hankkeelle on saatu ARA:n erityisavustusta. Suunnittelutyö on käynnissä ja kiinteistön on tarkoitus valmistua loppuvuodesta 2017.

VTS-kotien asumisjulistus

§1

Synnyit maailmaan, jossa on vaihtoehtoja.

§2

Sinulla on oikeus kohtuuhintaiseen asumiseen riippumatta siitä, oletko nuori, vanha, erilainen, yli-työllistetty, työtä vailla, eläkkeellä, ujo, kalju, ABBA-fani, reipas, kaaliruokia rakastava, ihana, kulmikas, realisti tai haaveksija.

§3

Saat elää kotonasi vapaasti, kunhan maksat vuokrasi ja olet huomaavainen naapureitasi kohtaan.

§4

Sinulla on oikeus sekä yhteiseen eloon naapurustosi kanssa että täyteen yksityisyyteen – päätös on sinun.

§5

Sinulla on vapaus valita vuokranantaja, joka edesauttaa pykälien 1-4 toteuttamista mahdollisimman edulliseen hintaan.

VTS-kodit vuokraa asuntoja tarvitseville. Meidän päämäärämme ei ole voitontavoittelu. Siksi vuokramme ovat pysyvästi markkinahintoja edullisemmat.
www.vts.fi

Välitämme

VTS
kodit

METALLIT JA LASIT pois roskapusseista

■ TÄMÄN vuoden alussa toimintansa aloittanut Tammervoiman hyötyvoimala tuottaa sekajätteistä lämpöä ja sähköä tamperelaisiin koteihin. Nyt onkin yhä tärkeämpää, että lasi ja metalli saadaan pois roskapusseista, sillä ne eivät palattomina tuota energiaa, vaan kuormittavat voimalaa aivan turhaan.

Pirkanmaan Jätehuollon tarjoama kiinteistökohtainen pienmetallin ja lasipakkausten keräys pyrkii osaltaan tehostamaan asukkaiden tekemää lajittelutyötä. Ideana on palauttaa hyötyjätteet materiaali kiertoon ja hyödyntää vain sekajäte energiaksi. Luonto kiittää, kun materiaalit kiertävät.

Keräys laajenee VTS-kodeissa

VTS-kodit hyödyntää lasipakkausten ja pienmetallin maksutonta keräysmahdollisuutta niillä kiinteistöillä, joiden jäteasteissa on tilaa ja tarvetta keräysastioille. Jätekatoksia ei voida sulloa täyteen, sillä astioiden tyhjentämisen on sujuuttava vaivatta.

– Muutamissa kiinteistöissä on ollut jo aikaisemmin lasin- ja/tai metallinkeräys. Nyt meillä on tarkoituksena lisätä tämä lajittelumahdollisuus niihin kiinteistöihin, joihin sitä toivotaan ja missä se on mahdollista. Keräysastiat toimitetaan todennäköisesti jo kesän aikana, VTS-kotien kiinteistöpitöinsinööri **Eva Lindberg** kertoo.

Asukastoimikunnat kartoitustyössä

VTS-kodit on pyytänyt asukastoimikuntia esittämään jätelajitteluun liittyviä toiveita.

– Asukastoimikunnat kartoittavat nyt oman kiinteistönsä jätteen ja arvioivat onko lasin- ja metallinkeräysastioille tilaa ja tarvetta. Tässä arvioissa kannattaa ottaa huomioon lähistöllä sijaitsevat Ekopisteet, Lindberg muistuttaa.

Kodin lajitelluille hyötyjätteille tarkoitettuihin Ekopisteisiin voi viedä pienmetallit ja lasipakkaukset, joissakin on myös muovipakkausten keräysastia.

Lajitteluohjeiden noudattaminen hillitsee vuokran korotuksia.

Älä jätä rojuja pihaan

■ KUN jätteet lajitellaan oikein, ei sulloita astioita ylitäyteen eikä jätetä rojuja jätekatokseen, niin kiinteistön jätetuotokulut pysyvät hallinnassa eivätkä aiheuta vuokrankorotuspaineita.

– Lisälasku tulee aina, jos jätetä käytetään tavalla, mikä ei ole jätetuotosopimuksen mukaista. VTS-kotien taluspäällikkö **Isto Jortikka** muistuttaa.

– Jos jätteitä on jätetty säiliöiden ulkopuolelle, niin niitä varten tarvitaan erillinen kuljetus. On

hyvä muistaa, että kaikesta ylimääräisestä työstä menee normaalia korkeampi maksu.

Jokaisen asukkaan tulee siis itse toimittaa rojuja Pirkanmaan Jätehuollon jäteasemille ja jätteenkäsittelykeskuksiin, joissa otetaan maksutta vastaan lajiteltuja hyötyjätteitä, kodin sähkölaitteita, kodin vaarallisia jätteitä sekä paristoja, akkuja, loisteputkia ja autonrenkaita.

Kuormurikaksikko Repe ja Romu ottaa maksutta kyytiinsä kodin vaaralliset jätteet,

metalliromut sekä sähkölaitteet. Muista myös kodinkoneita ja elektroniikkaa myyvien liikkeiden järjestämät kierrätyspisteet.

Pirkanmaan Jätehuollon nettisivuilta löytyy Lajittelun ABC, josta on kätevä katsoa mihin mikään jätelaji kuuluu viedä.

Ja jos esimerkiksi isoa sohvia on vaikea itse kuljettaa, niin Jätehuollon maksullinen Repsikka-nouto hakee sen kotoa.

Lännen Viherpalvelujen kesätyöntekijä Ville Suominen, 17:

”Oman työn jäljen näkemisestä tulee kiva fiilis”

■ VTS-KODIT tarjoaa jälleen arvokasta työkemusta peruskoulun päättävälle asukkailleen. Kaikkiaan 32 nuorta sai Lännen Viherpalvelusta kahden viikon kesätyöpestin.

– He tekevät pääsääntöisesti viherpalvelun töitä, mutta tutustuvat myös huollon ja korjauspalvelun tehtäviin. Palkka on 350 euroa koko jaksolta, Lännen Viherpalvelujen viherpalvelupäällikkö, VTS viheraluevastaava **Kaisa Koskelin** kertoo.

Kun työt hoitaa hyvin, tiedossa saattaa olla hommia myös tulevina kesinä.

– Tänä vuonna meille palaa kesätoihin kaksi nuorta kahden vuoden takaisesta VTS:n ryhmästä ja neljä viime kesän nuorista. Enemmänkin olisi ollut tulossa, mutta kaikille ei valitettavasti ole paikkaa.

Tulimuurahaiset taistelukavereina

Multisillassa asuva 17-vuotias **Ville Suominen** sai VTS-kotien kesätyöpaikan kaksi vuotta sitten yhdeksännen luokan päätyttyään. Hän palasi viime vuonna tuttuihin tehtäviin ja tekeville nuorelle miehelle järjestyi kesätyöpaikka myös tälle kesälle.

– Teen peruspihahommia niin paljon kuin niitä vain on, Ville Suominen suunnittelee.

Viime kesänä hän työskenteli Länsi-Tampereella ja tykkäsi työstään. Tehtävänä oli pitää

Ville Suominen pääsi VTS-kotien kesätyöpestin kautta näyttämään osaamisensa Lännen Viherpalveluille. Nyt hän aloittaa jo kolmannen kesätyökautensa talossa.

aina just mun kitkentäraudan kohdalle.

Asenne ratkaisee

Ulkotyö maistui, vaikka toisinaan oli ahkeroitava vesisateessa.

– Välillä oli hyvä ilma, välillä taas ei. Tykkäsin siitä, että sai tehdä töitä ulkoilmassa eikä joutunut tekemään niitä yksin. Työkaverit olivat tosi mukavia ja aika kului nopeasti, kun sai tehdä monenlaisia kiinnostavia juttuja, Ville Suominen sanoo tyytyväisenä.

Tietysti myös palkkapäivä oli kiva juttu.

– Palkasta ostin puhelimen. Loput meni kaikkeen ei niin järkevään.

Kenelle suosittelisit viherpalvelualan töitä?

– Nämä pihahommat sopivat hyvin sellaiselle ahkeralle ja iloiselle kaverialle. Asenne ratkaisee.

Valokuvakilpailu VTS-kotien nuorille:

Kuvaa lempimaisemasi – VOITA LEFFALIPPUJA

KUVA MIELEINEN maisema maalla tai kaupungissa. Kuvia saa käsitellä ja muokata ja niitä saa jakaa sosiaalisessa mediassa #vihervuosi2016 -hastagilla.

KILPAILUUN OSALLISTUVAT kuvat tulee lähettää sähköpostilla 12.12.2016 mennessä osoitteeseen kaisa.koskelin@lkpalvelu.fi. Kilpailuun voivat osallistua VTS-kodeissa asuvat nuoret ja jokainen osanottaja saa osallistua kolmella kuvalla. Osallistujien kesken arvotaan palkinnoksi elokuvalippupaketteja.

KILPAILU LIITTYY kansalliseen vihervuoteen, jonka slogan on Minun maisemani – maalla ja kaupungissa. Kyse on meidän kaikkien lähiympäristöstä, rakennetusta ympäristöstä, luonnonalueista, kulttuurimaisemista ja suojelualueista.

VIHERVUOSI KANNUSTAA pohtimaan miten jokainen voisi edistää kestävä kehityksen mukaista viheralueiden, virkistysalueiden, puistojen ja pihojen suunnittelua, rakentamista sekä hoitoa.

Kiinteistöhuollon parhaat palkittiin

■ VTS-kodit palkitsi viime vuoden parhaat kiinteistöpalveluiden tuottajat huhtikuisen Kiinteistöpäivän yhteydessä. Valinta perustuu teknisen tarkastuksen tuloksiin sekä asiakaspalautteeseen, työn laatu pisteytettiin tuttuun tapaan Kihla-laadunhallintajärjestelmällä.

Vuoden 2015 paras kiinteistöhoitoyritys on HH-kiinteistöpalvelut Oy ja paras siivousyritys Kartanon Puhtaustalot Oy.

Pitkäaikaisesta kiinteistöhoitotoiminnasta ja yhteistyöstä VTS-kotien ja asukkaiden kanssa palkittiin **Keijo Ojala**.

Vuoden 2015 paras siivooja on Kartanon Puhtaustalot Oy:n **Marjukka Ketola**, joka keräsi peräti 9164 pistettä (maksimipistemäärä on 10 000). Paras kiinteistöhoitaja on Lännen

Kiinteistöpalvelun **Merja Ahola** 9019 pisteellä.

VTS-kodit palkitsi myös jokaisen yhteistyöyrittäjänsä parhaan työntekijän. Siivouspuolelta isoimmat pisteet keräsivät Winclean Oy:n **Annely Vesternin**, Lännen Siivouspalvelu Oy:n **Sanna Kaasalainen**, ISS-Palvelut Oy:n **Sirkku Junttola** ja SOL Palvelut Oy:n **Thaimu Kamara**.

Kiinteistöhoitajien parasta A-ryhmää olivat vuonna 2015 HH-Kiinteistöpalvelut Oy:n **Hannu Heikkilä**, SOL Palvelut Oy:n **Jari Pohja** ja Kartanon Kiinteistöpalvelut Oy:n **Heikki Riipinen**.

Kiitos hyvästä työstä alansa ammattilaisille!

Keijo Ojala.

Sirkku Junttola.

Thaimu Kamara.

Annely Vesternin.

Parhaan kiinteistöhoitajan eli Merja Ojalan puolesta kunniakirjan vastaanotti Lännen Kiinteistöpalvelun huollon esimies Olli Ahola (vas.). Hänen vierellään poseeraavat yritysten parhaat kiinteistöhoitajat eli SOL Palvelut Oy:n Jari Pohja, Kartanon Kiinteistöpalvelut Oy:n Heikki Riipinen ja HH-Kiinteistöpalvelut Oy:n Hannu Heikkilä.

Voittajien on helppo hymyillä! Vuoden 2015 paras siivousyritys on Kartanon Puhtaustalot Oy, jonka puolesta palkinnon otti vastaan toimitusjohtaja Pasi Mäkinen (toinen vasemmalta). Parhaan kiinteistöhoitoyrityksen pokaalin pokasi HH-kiinteistöpalvelut Oy:n toimitusjohtaja Tokke Salonen. VTS-kotien toiminnanjohtaja Ahto Aunela (vas.) ja VTS Kiinteistöpalvelu Oy:n toimitusjohtaja Petri Mäkelä ovat tyytyväisiä yritysten työn laatuun.

Anna ja Ida Kolu remontoivat VTS-kotien asunnon siistiin kuntoon ennen kuin uudet asukkaat muuttavat taloon.

MAALARIKAKSOSET keräävät kehuja työstään

■ LAMMINPÄÄSSÄ tehdään VTS-kotien rivitaloasunnon muuttoremonttia ja iloinen puheensorina säästää reipasta työntekoa. Ylöjärven Maalausliikkeen 23-vuotiaat maalarikaksoset **Anna ja Ida Kolu** poistavat elämää nähneet tapetit ja maalaavat seinät puhtaan valkoisiksi.

– Helppohoitoinen maalipinta on nykyisin halutumpi kuin tapetti, maalarit ovat huomanneet.

Molemmat ovat olleet jo useamman vuoden alalla, mutta eivät ole aina työskennelleet yhdessä.

– Olimme jo hienosti päässeet eroon toisistamme, kun taas vahingossa kasvoimme yhteen. Se on ihan pomon syytä, sillä hän keksi tehdä meistä työparin, Anna ja Ida kertovat iloisesti nauraen.

– Ihmiset ihmettelevät, että ettekö te pääse ollenkaan eroon toisistanne, mutta tämä oli itse asiassa hyvä ratkaisu. Meillä yhteistyö toimii erittäin hyvin ja osaamme rytmittää tehtävät niin, ettei työnjaosta tarvitse paljon keskustella. Homma soljuu eteenpäin ja neljä silmää valvoo koko ajan työn jälkeä. Kritiikki tulee tarvittaessa heti ja suoraan.

– Anna ja Ida Kolu asennoituvat jokaiseen

remonttiin kuin tekisivät sen itselleen.

– Oma koti on jokaiselle tärkeä, joten totta kai teemme työt aina huolellisesti ja siivoamme lopuksi omat jälkemme pois.

”Asukkaat ovat tosi vieraanvaraisia”

Ylöjärven Maalausliike tekee pääasiassa muuttoremontteja asukkaiden vaihtuessa, mutta muutaman kerran kuukaudessa vuorossa on Pisteet kotiin -remontti.

– Niitä on kiva tehdä! Asukkaat voivat asua ihan normaalisti kotonaan, vaikka olemme siellä häirimässä. Tulemme tosi hienosti juttuun asukkaiden kanssa, juttelemme paljon ja usein meille keitetään kahvitkin. Se on kyllä ihanaa! Ihmiset ovat tosi vieraanvaraisia, Anna ja Ida Kolu hämmästelevät.

Heitä ilahduttaa myös asukkailta tuleva hyvä palaute.

– Jotkut ovat lähettäneet meille kuvia tapetoimastamme huoneesta näyttääkseen minkälainen siitä tuli sisustettuna. Ja olemme me saaneet kyläkutsunkin.

Olimme jo hienosti **PÄÄSSEET EROON** toisistamme, kun taas vahingossa **KASVOIMME YHTEEN**.

Hyvä palaute on kantautunut myös esimiehen korviin.

– Monta kertaa on asiakkailta tullut kiitosta enkä sitä ihmettele, sillä Anna ja Ida tekevät siistiä jälkeä ja heillä on myös hyvät sosiaaliset taidot. Asutun huoneiston remontoiminen on aina haastava tehtävä, mutta hienosti he niistä suoriutuvat, Ylöjärven Maalausliikkeen yrittäjä **Jarne Salomaa** kehuu.

”Reklamaatioita ei ole tullut”

Hyvin tehty työ on yritykselle kunnia-asia. Ylöjärven Maalausliike on yksi vanhimpia edelleen toiminnassa olevia ylöjärveläisiä yrityksiä. Jarne Salomaa isä Voitto Salomaa aloitti yritystoiminnan jo vuonna 1961 ja yhteistyö VTS-kotien kanssa alkoi vuonna 2009.

– Olen aina painottanut, että me emme jätä huonaa jälkeä. Työt yritetään tehdä niin huolellisesti ja siististi, ettei niistä tule jälkipuheita. Meillä onkin hyvä maine eikä reklamaatioita ole tullut miesmuistiin, Salomaa toteaa tyytyväisenä.

Uusia etuja VTS-kotien asukkaille

VTS kodit • Pisteet kotiin®

■ VTS-kotien Pisteet kotiin -asukasetujärjestelmä palkitsee asukkaita pitkäaikaisesta asumisesta sekä kannustaa asukkaita osallistumaan asukastoimintaan ja asumisviihtyvyyden kehittämiseen. Etupisteitä voi käyttää kodin kunnostukseen, sisustukseen tai tarvikkeisiin.

Uusia asukasetuja ovat:

- ▶ Suihkuseinä, 80 cm asennettuna (3200 asukasetupistettä).
- ▶ Suihkuseinä 80 cm ja verhotanko asennettuna (4100 pistettä).
- ▶ Astianpesukone Asko malli D8437IW, sisältää laitteen, vuotosuojan, toimituksen, asennuksen ja tarvittaessa vanhan laitteen poiskuljetuksen (7500 pistettä)
- ▶ Philips Intense kahvinkeitin HD7685/90, musta (1220 pistettä)
- ▶ Logik-mikroaaltouuni (1400 pistettä)

Kodinkoneet esitellään oheisissa Gigantin mainoksissa. Pistehankinnoissa asukkaita neuvoo Asukaspalvelukeskus puh. 0201 277 277, palvelukeskus@vts.fi. Mikäli sinulle on kertynyt tarvittava pistemäärä, ota aina ensin yhteys Asukaspalvelukeskukseen ja nouda tuotteet vasta saatua tilausvahvistuksen.

Laminaattilattioita ei enää asenneta

Laminaattipinnoitetta on käytetty VTS-kodeissa sekä muuttokorjausremonteissa että Pisteet Kotiin -hankinnoissa. Laminaatti on asennettu vanhan muovimaton päälle, mikä on osaltaan eristänyt askelääniä.

Vuosina 2015 ja 2016 tehdyissä kosteusvauriotutkimuksissa on ilmennyt, että vanhoista muovimatoista saattaa kosteusvau-

rioidenyhteydessä erityyppisiä 2-etyyliheksanolia. Kyseessä on yhdiste, joka voi mahdollisesti aiheuttaa sisäilmaongelmia eli esimerkiksi hengitystieoireita.

Vanhaan mattoon muodostuva kosteus saattaa jäädä asukkaalta ja määräaikaistarkastajilta huomioimatta, koska se on uuden pinnoituksen alla. Tästä syystä VTS-kodit on päättänyt, että vanhan lattiamaton päälle ei enää laiteta minkäänlaista uutta pinnoitetta.

Kustannussyistä ei ole järkevää poistaa vanhaa mattoa, koska sen jälkeen pitäisi hioa lattian betonipinta, asentaa äänieristeet ja uusi pinnoite. Lisäksi asukkaiden olisi muutettava näin ison remontin ajaksi muualle asumaan.

Näin ollen laminaattilattiat on poistettu Pisteet kotiin -järjestelmän etuvalikoimasta.

Talven riemua Käräjätörmässä

■ Käräjätörmässä sijaitsevat neljä VTS-kotien taloa järjestivät yhteisvoimin perinteisen talviriehan, joka olikin menestys. Toistasataa asukasta nautiskeli auringonpaisteessa hernesopasta, grillimakkaroista ja letuista. Lapset riemuitsivat koirien ja napakelkan kyydissä, palokunnan kalustoesittely sekä alkusammutusharjoitukset kiinnostivat kaiken ikäisiä. Virallistakin ohjelmaa oli VTS-kotien hallituksen puheenjohtajan **Anneli Kivistön** tervetulosanojen verran.

Tapatumen puuhamies, Käräjätör-

mä 4:n asukastoimikunnan puheenjohtaja **Raimo Heinisuo** hämmästytti iloisesti kuinka iso talkoojoukko osallistui valmistelutöihin. Tapahtumaa oli selvästi odotettu.

– Meillä oli edellisenä iltana kuudentoista hengen talkooporukka laittamassa paikkoja kuntoon.

Käräjätörmä 8:n asukastoimikunnan jäsen **Harri Östman** paistoi makkaroita hyvillä mielin ihmisvillinä seurattavana.

– Tärkeintä meille on saada porukkaa yhteen.

SE NYT VAAN ON TYHMÄÄ
MAKSAA LIIKAA

PHILIPS
Intense-kahvinkeitin

- Vesisäiliön tilavuus 1,2 l
- AromaSelect-tekniikka
- Lämpimänäpito-toiminto

HD7685W

ASKO
Astianpesukone

- Haponkestävää ruostumatonta terästä
- Täydellinen isoihin taluksiin
- 6 ohjelmasta löydät esim. Auto-ohjelman

D8437IW

GIGANTTI

SE NYT VAAN ON TYHMÄÄ
MAKSAA LIIKAA

LOGIK
Mikroaaltouuni

- Kahdeksan eri ohjelmaa tarjoavat kätevät vaihtoehdot eri annosten valmistukseen
- Viisi eri tehoastetta tarjoavat tehokkaan ruoan lämmityksen ja valmistuksen
- Helpot asetukset, digitaalinen näyttö ja tilavuus 17 litraa

L17MSW13E

GIGANTTI

Roni ja J-P viettävät mukavaa päivää Tulppaanikodissa.

Tulppaanikoti muutti VTS-kotien taloon Hervantaan

VTS-kodit sai vuosi sitten Etelä-Hervantaan uuden vuokralaisen, Tilapäishoitokoti Tulppaanikodin. ”Tulppis” tarjoaa tilapäistä hoitoa kotona asuville kehitysvammaisille ja tukee näin omaishoitajina toimivien vanhempien jaksamista.

■ Tulppaanikodissa on keskellä tiistai- tai keskiviikkopäivää hiljaista, sillä asiakkaat elävät normaalia arkeaan ja ovat lähteneet aamulla kouluihin ja päivätoimintaan. Iltapäivällä taksit pyörähtävät taas Elementinpolulla, kun väki palaa kerrostalon alakerrassa sijaitsevaan Tulppikseen.

Nyt paikalla on vain seitsenvuotias **Roni**, joka viettää mukavan leppoisaa päivää yhdessä ohjaaja **Juha-Pekka Jaakkolan** eli J-P:n kanssa. Tulppaanikodissa tarjotaan yksilöllistä palvelua, joten Roni saa ehdottaa mitä tänään syötäisiin lounaaksi. Pojan tekee mieli pinaattikeittoa, joten hän ja J-P kipaisevat keiton lähikaupasta ja keittävät kananmunia. Ruokailun jälkeen katsellaan piirrettyjä, leikitään ja torkahdetaan päivänunille.

– Pyrimme tarjoamaan turvallista ja kodinomaista toimintaa. Ulkoilemme paljon Suolijärven upeassa maastossa ja käymme erilaisissa tapahtumissa. Kuuntelemme tarkasti asiakkaiden toiveita ja meillä saakin esimerkiksi saunoa

milloin itse tykkää, Tulppaanikodin johtaja **Mia Kajosmäki** kertoo.

Kotiruan kokkailua

Tulppaanikodissa on kaksitoista asiakaspaikkaa, joita käyttää aktiivisesti noin 120 pirkanmaalaislasta, nuorta ja aikuista. Valtaosa asiakkaista on lapsia ja tyypillinen hoitoaika on kaksi tai kolme vuorokautta. Osa tosin viettää Hervannassa vain yhden päivän, toiset saattavat viipyä viikonkin.

– Henkilökunnan määrä vaihtelee asiakkaiden tarvitseman tuen mukaan. Maksimissaan yhtä ohjaajaa kohti on kolme asiakasta ja osa asiakkaista tarvitsee omaohjaajan, Mia Kajosmäki sanoo.

Asiakkailla on omat huoneet ja yhteistä oleskelutilaa. Erityisen tyytyväisiä Tulppiksessa ollaan keittiöön, jossa kokkaillaan kotiruokaa. Kaikkiaan tilaa on 380 neliötä.

– Muutimme tähän Viinikasta omakotitalosta, jonka tilat olivat epäkäytännöllisesti kolmessa

kerroksessa ja jo huonossa kunnossa. Tässä on aikaisemmin ollut vanhusten palveluasuntoja sekä päiväkoti, joten tila sopi hyvin meidän tarpeisiimme ilman isompaa remonttia.

Toiminnasta vastaa KVPS Tukena Oy, joka on omaisjärjestötaustainen palveluiden tuottaja.

Hyvät välit naapureihin

Tulppaanikodin väki halusi luoda heti Hervantaan muutettuaan hyvät välit naapureihin, joten VTS-kotien Elementinpolku 19:n asukkaat kutsuttiin pihakahveille tutustumaan ja keskustelemaan.

– Kovin vähän heitä tuli, mutta paikalle saapuneet olivat tosi iloisia, että muutimme tähän. Haluamme ottaa naapurit huomioon, etenkin koska emme ole aina ihan hiljaisia. Otamme mielellämme palautetta vastaan eli tulkaa rohkeasti vain jutulle, Mia Kajosmäki kannustaa.

Pesutilat puhtaiksi

LATTIACAIVO

Lattiacaivon pesuun menee muutama minuutti. Laita kumihanskat käteen ja avaa kansi esimerkiksi ruuvimeisselillä ja huuhtelee kaivo kuumalla vedellä. Irrotuskat, kuten hiukset saa helposti poistettua talouspaperilla. Irrota kaivon irtonaiset osat ja harjaa ne puhtaiksi yleispesuaineella. Huuhtelee kaivo kuumalla vedellä ja aseta osat takaisin.

Kaivo on suositeltava pestä vähintään kaksi kertaa vuodessa. Muuten se alkaa haista, tukkeutua ja johtaa jopa vesivahinkoon. Pahasti tukkeutunutta kaivoa ei kannata avata itse, pyydä huoltomies apuun.

KÄSIENPESUALTAAN HAJULUKON PUHDISTUS

Altaan alla oleva putkiston mutka on hajulukko. Se tulee puhdistaa, jos viemäri ei vedä kunnolla tai se haisee. Pienen tukokseen voi poistaa kaupoista saatavalla viemärinavausaineella. Jos se ei auta, niin hajulukon voi avata esimerkiksi siirtopihdeillä kiertämällä putkessa olevia kiristysrenkaita. Lavuaarin alle kanttaa laittaa ämpäri likavettä varten. Irrotetut putket puhdistetaan pesuaineella ja pulloharjalla. Kaikki osat ja tiivisteet tulee laittaa huolellisesti paikoilleen.

SAUMOJEN LIKA

Laattalattian saumat ja silikonitiivisteet tulee pestä niin usein, ettei lika ehdi pinttyä. Lattian ja seinän kuivaaminen suihkun jälkeen auttaa pitämään saumat pidempään puhtaana. Likaiset laattojen saumat kannattaa pestä saumaharjalla, jonka kapea harjasa osa painuu saumaan ja irrottaa lian. Saumaharja kostutetaan vedellä ja puhdistusaineella, saumoja harjataan reilusti edestakaisella liikkeellä, jonka jälkeen ne huuhdellaan vedellä ja kuivataan. Jos lika ei irtoa, niin höyrypuhdistin on tehokas apuväline. Puhdistusaineita höyryllä ja höyrypuhdistimen harjaksilla. Höyrypuhdistinta tulee käyttää varoen, sillä höyry on tulikuuma.

Lattian ja seinän väliset sekä muut silikonista tehdyt saumat puhdistetaan varovasti, voimaa ei tarvita. Silikonisaumat pyyhitätään naarmuttamattomalla, tarkoitukseen sopivalla pesusienellä sekä vedestä ja pesuaineesta tehdyllä liuoksella.

KALKKISAOSTUMAT

Kalkkisaostumat jämähtävät laattojen pintaan ja vesihanoihin, jos niitä ei puhdisteta ajoissa. Käytä kalkkisaostumien poistoon hapanta pesuainetta. Muista käyttää suojakäsineitä äläkä käytä klooripitoisia aineita yhtä aikaa happamien aineiden kanssa.

Suojaa laattojen saumoja hapoilta suihkuttamalla pinnat kädenlämpöisellä vedellä ennen pesua. Suihkuta pintaan puhdistusainetta ja anna sen vaikuttaa käyttöohjeen mukaan. Vanhalla hammasharjalla pääsee pesemään ahtaat paikat kuten hanan ja lavuaarin välin. Huuhtelee pinnat pesun jälkeen kädenlämpöisellä vedellä ja kuivaa ne. Myös höyrypuhdistin on oiva väline kalkkisaostumien poistoon.

Puutarhakatu 8 A, 4. krs
Vaihde 0201 277 300
etunimi.sukunimi@vts.fi

Petri Mäkelä
toimitusjohtaja

Tekniset palvelut
Sami Ahoranta
Oskari Ala-Kauppi
Terhi Herrala
Riikka Huhmarkangas
Esa Jalonen
Maarit Kallio
Jari Kauppinen
Reijo Korhonen
Petri Kotomäki
Rene Kraft
Hanna Kyrönviita
Kauko Luhtalo
Jyrki Läärä
Kari Paloviita
Armi Salonen
Ari Sandström
Maija Turpeinen
Auli Välihaide

Rakennuttamispalvelut
Eija Helin
Reijo Huhmarkangas
Jaakko Lehtinen

VTS
kodit

Tykkää meistä

VTS-kodit on Facebookissa. Käy tykkäämässä, niin saat tuoreimmat kuulumiset ja kuvia tapahtumista.

Muista myös VTS-kotien kotisivut (www.vts.fi), josta löydät asukastiedotteet ja muut uutiset. Nettisivuilla on helppo täyttää sähköisiä lomakkeita ja päivittää omat muutuneet tiedot (sähköpostiosoite, puhelinnumero, nimi, perhetilanne). Myös viikkailmoituksen tekeminen sekä palautteen jättäminen onnistuu kätevästi.

Mikäli haluat ehottaa kotiasi, niin netistä löytyvät sekä VTS-kotien palveluhinnasto että Pisteet kotiin -asukasjärjestelmän ohjeet. Talojen tarinoita -osiossa pääseekin sitten nautiskelemaan VTS-kotien kesäisistä tunnelmista.

**KIINTEISTÖNHOITO-
PALVELUJEN TUOTTAJAT**

huolto siivous

HH-Kiinteistöpalvelut Oy x
Kanjoninkatu 4, 33720 Tampere
www.hhkp.fi
info@hhkp.fi
puh. 010 3950 300
Faxi. 010 3950 301
Asiakaspalvelu 24h / 010 3950 395

ISS-palvelut Oy x
Biokatu 12, 33520 Tampere
www.iss.fi
puh. 020 515 2200
fax. 020 515 2161
päivystys: 020 515 2200

Kartanon Kiinteistöpalvelut Oy x x
Juvankatu 10, 33710 Tampere
www.kaukajarviok.fi
asiakaspalvelu@kartanonkp.fi
puh. 010 424 2950
päivystys: 0500-234 234

Lännen Kiinteistöpalvelu Oy x
Kokkolankatu 4, 33300 Tampere
www.lkpalvelu.fi
lkpalvelu@lkpalvelu.fi
puh. 3142 3400
fax. 3142 3440
päivystys: 0500-620 124

Lännen Siivouspalvelu Oy x
Kokkolankatu 4, 33300 Tampere
www.lkpalvelu.fi
lkpalvelu@lkpalvelu.fi
puh. 3142 3400
fax. 3142 3440
päivystys: 0500-620 124

SOL Palvelut Oy x x
Tampellan Esplanadi 10, 33100 Tampere
www.sol.fi
puh. 0205 700 200
fax 0205 700 431
päivystys: 0205 700 200

Winclean Oy x
Lentokentänkatu 9 C, 33900 Tampere
www.winclean.fi
etunimi.sukunimi@winclean.fi
puh. 010 322 5900
fax. 010 2960 596

PTH Kiinteistöpalvelut x
Takojanenkatu 2A, 33540 TAMPERE
pirkantalo.huolto@pirkantalo.huolto.fi
puh. (03) 3750 400
fax. (03) 3421 610
päivystys: (03) 3750 400

Kilpailu lapsiperheille:

**RAKENNA
hyönteishotelli**

■ RAKENNETUSSA ympäristössä siivotaan pois lehdet, risut ja männynkävyt, jolloin hyönteisille jää vain vähän suoja- ja pesäpaikkoja pihan aurinkoisin kohtiin.

Nyt kannattaakin rakentaa hyönteishotelli, joka houkuttelee tärkeää työtä tekeviä hyönteisiä siistittyyn pihaan. Villimeliläiset, erakkoampiaiset, pihtihäntäiset, harsokorennot, leppäkertut, päiväperhoset ja muut pörisijät auttavat hedelmä ja marjakasvien pölytyksessä. Ne ylläpitävät luonnon tasapainoa rajoittaessaan tuholaiden hyökkäyksiä.

Monet erakkoampiais- ja petopistiäislajit saalistavat toukkiensa ravinnoksi lehtikirvoja tai kärpäsiä. Nämä lajit ovat turvallisia ja hyödyllisiä naapureita ihmisille, sillä ne ovat paljon rauhallisempia kuin tarhamehiläiset tai yhteiskunta-ampiaiset. Lapsille hyönteisten seuraaminen tarjoaa jännittävän ja havainnollisen luontokokemuksen.

VTS-kodit järjestää lapsiperheille hyönteishotellien rakentamiseen kannustavan kilpailun, jonka kaikille osallistujille on luvassa palkinto. Ilmoittaudu sähköpostilla 6. kesäkuuta mennessä osoitteeseen kaisa.koskelin@lkpalvelu.fi ja saat rakennusohjeet.

Rakenna hotelli ohjeiden mukaan ja istuta sen lähistölle sopivia ruokakasveja. Tarkkaile kuinka nopeasti löydetään ensimmäinen asukas? Kuinka paljon asukkaita on elokuun lopussa? Pidä päiväkirjaa hyönteishotellin vaiheista ja kuvaa tapahtumat. Havaintoja voi raportoida 31. elokuuta asti.

Kaikki mukaan Särkänniemeen!

Olethan muistanut lunastaa edulliset rannekkeet VTS-kotien Särkänniemipäivään, joka järjestetään lauantaina 11. kesäkuuta kello 9–12? Jos et, niin tee tilaus viimeistään 31. toukokuuta.

Asukkaiden käytössä ovat Näsinneula, Akvaario ja Koira-mäki sekä kaikki huvilaitteet, joista huikeimman elämyksen tarjoilee kesän uutuuslaite nimeltä X.

Asukasrannekkeen hinta on 6 euroa, ystävärannekkeet maksavat 11 euroa ja alle 3-vuotiaat pääsevät viettämään iloista asukaspäivää ilmaiseksi. Muista tilata myös pienimille omat rannekkeet. **Tilausohjeet löydät VTS-kotien nettisivuilta (www.vts.fi).**

Asukastapahtumaan pääsee vain VTS-kotien rannekkeella, ei siis Särkänniemen kausikortilla. Loppupäivän rannekkeita voi ostaa Särkänniemessä VTS-kotien rannekkeita vastaan. Elämysrannekkeet maksavat 20 euroa ja 100–120 cm mittaiset lapset saavat rannekkeen 17 eurolla.

Suosittellemme saapumaan julkisilla kulkuneuvoilla. Särkänniemen pysäköintimaksu on 10 euroa.

KUIVIA MAITA 1609 m VAARAAN ASETTAMINEN
TAINA WESTIN HAHMON NIMISIA

HIISKI JA SYRJÄSEUTU KARJALANPIIRAKALLE
MISS SUOMI SALO
LIKI HELVETIÄ LUONNOS HYVIN SANOTTU
EHTOO JOLLOIN SAAVUTAAN KIRJALJA LEON
ANITA TAI BANKROTTI
ARTIKKELIN NIMI
ELI ILKKA TAI KASVI
"KONSTI"
kuinkin
KESÄ 2010
TAIVAAN ILOT
"2."
MERILÄINEN
YHTIÖILLÄ
RAKAS
NAI KENNEDYN
IHMISLUOKKA
AHDE AHDISTAVA
RALLI-MARKKU
MUSTAANA PORISEVA
TUO MAITTO
IKÄVIÄ PUHEITA
SORMUSTEN HER-RASTA
RETKU
"Ö-MAPPI"
KANJONI
OSATA
KOS-TEITA ALLUEITA

► Ristikon ratkaisu löytyy osoitteesta www.vts.fi, ajankohtaista-otsikon alta.

www.sanaris.fi / laadinta Erkki Vuokila, ulkoasu Terhi Liinalaakso

VTS-KOTIEN PALVELUT 2016

VIKAILMOITUKSET tehdään ensisijaisesti kiinteistöhuoltoon.

Kaikissa asuntoon ja kiinteistöön liittyvissä teknisissä ongelmissa asukkaan tulee kääntyä ensisijaisesti talon kiinteistöhuoltoyhtiön puoleen. Yhteystiedot löytyvät talon ilmoitustaululta tai ulko-ovesta.

PUH. 0201 277 277

VTS-KOTIEN PALVELUNUMERO

Puheluhinnat lankapuhelimesta ja matkapuhelimesta soitettuna 8,8 snt/min (alv 24 %)

ASUKASPALVELUKESKUS – PAKE

(Puutarhakatu 8 A, 2. krs)
Asuntoihin liittyvät asiat, esim. autopaikat, asuntoremontit ja Pisteet Kotiin.
Sähköposti: palvelukeskus@vts.fi
Puhelinajat: ma-to 8.00-15.00, pe 8.00-12.00
Käyntiajat: ma-to 12.00-15.00, pe 8.00-13.00

UOKRAVALVONTA

(Puutarhakatu 8 A, 2. krs)
Vuokran maksaminen ja vesilaskutus.
Sähköposti: vuokravalvonta@vts.fi
Puhelinajat: ma-to 12.00-15.00
Käyntiajat: ma-to 12.00-15.00

PERINTÄ

(Puutarhakatu 8 A, 2. krs)
Haasteet, hädät ja jälkiperintä.

ASUKASISÄNNÖITSIJÄT

(Puutarhakatu 8 A, 2. krs)
Asuinviihtyvyyteen liittyvät asiat, kuten porrashuoneet, yhteiset tilat ja asumishäiriöt sekä asukasdemokratia.

Tapaaminen kannattaa sopia etukäteen!

Sähköposti: etunimi.sukunimi@vts.fi

UOKRAUSPALVELU

(Puutarhakatu 8 A, katutaso)
Asunnonhaku, asunnonvaihdot, vuokrasopimukset ja irtisanomiset. Asuntojen muuttokorjaukset.
Sähköposti: vuokrauspalvelu@vts.fi
Puhelinajat: ma-pe 8.00-12.00
Käyntiajat: ma-to 12.00-15.00, pe 8.00-13.00

VTS-kotien nettisivuilta löydät ohjeita, lomakkeita, vikailmoituksen, tulo- ja lähtöilmoituksen yms. www.vts.fi/asuminen

Sähköiset palvelut on vaivaton tapa asioida (avoinna: 24/7)

